

Arvot

Viimeaikoina julkisuudessa on puhuttu paljon arvoista ja arvokeskustelusta. Siinä hämärtyy kuitenkin arvojen syvin sisältö. Niin kuin arvoja vain olisivat sellaiset suuret vastakkainasettelut, kuin kirjaston ylläpito vastaan terveyskeskusmaksut, sairausvakuutuksen omavastuu vastaan työttömyyspäiväraha tai kulttuurisihteerin virka vastaan urheilukenttä.

Ihmisellä on sisimmässään muiden muassa arvoja ja asenteita. Arvoja ei paljoakaan voi muuttaa. Ne ovat tietämättä syöpyneet mielen syövereihin pikkulapsena. Sellaiset kuin kaverin lyöminen, etuilu, auttaminen, varastaminen tai porttikäytävään kuseskelu. Kun kotona isä ei lyönyt äitiä, isoveli ei varastellut eikä muutenkaan esiinnytty hulttioina, nämä tavat ja asioiden järjestykset kaiveruivat mieliin. Ne ohjaavat päivittäisiä askareita.

Asenteet on pikemminkin vanhemmiten opittu. Niitä poikii päiväkodeista, kouluista ja töistä. Asenteiden takana lymyää taloudellisia keinoja ja tavoitteita. Asenteita voidaan manipuloida, jopa opettajat voivat.

Arvot sitä vastoin ohjaavat kaikkea käytöstä. Niihin pohjautuu myös vahva itsetunto.

Miksikö kirjoitan arvoista. Ei se johdu joulusta. Yliluonnollisilla asioilla manipuloivat yrittävät todistella, että ihmisten kantavat arvot tulisivat uskonnoista. Historian valossa tällaiset todistelut ja perustelut ovat heikoilla, enkä niihin taivu uskomaan.

Kirjoitan arvoista siksi, että jouduin kaupassa seuraamaan hirveää tilannetta. En ole päässyt siitä eroon, vaan se on vaivannut minua monta päivää. Toimin tilanteessa luultavasti väärin. Vai toiminko?

Äiti oli ostoksilla kahden maailman herttaisimman pikkutyttö kanssa. Molemmat osasivat jo hyvin kävellä ja juoksennella. Äiti yritti toppuutella ja saada tyttöjä vähitellen kassalle päin.

Yhtäkkiä toinen tytöistä sieppasi pari karamellia irtokarkkien myyntitelineestä, ja pani ne suuhunsa. Ei häpeillyt ollenkaan. Äiti ei nähnyt tapausta.

No mitä minä tein väärin?

Tyttö ei selvästikään tajunnut tehneensä huonosti. En nimittäin suostu uskomaan, että sellainen suloinen pikkutyttö olisi jo ehtinyt sisäistää, että saa ottaa, jos kukaan ei satu näkemään. Uskon, että tyttö ei vaan tajunnut varastaneensa.

Tein mielestäni väärin, koska en heti mennyt juttelemaan ja äidin kanssa. En syyttämään tyttöä enkä arvostelemaan äitiä. Kertomaan vaan, mitä näin. Äiti olisi luultavasti löytänyt oikeat keinot ohjata.

pajen